

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE
POLITIKE ZA PERIOD 2017. – 2019.**

Sarajevo, maj 2016. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. CILJEVI I PRIORITETI VLADE FEDERACIJE BIH U PERIODU OD 2017. - 2019. 3	
3. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U SREDNJOROČNOM PERIODU.....	4
3.1. Međunarodno makroekonomsko okruženje za period od 2012 . 2015. godine sa projekcijama	4
3.2. Makroekonomska kretanja u Federaciji BiH za period od 2012 - 2015. godine	5
3.3. Makroekonomske projekcije za period od 2017. . 2019. godine.....	7
3.4. Rizici ostvarenja projekcija	9
4. FISKALNA POLITIKA U SREDNJOROČNOM PERIODU	10
4.1. Porezna politika i javni prihodi.....	10
4.2. Javni prihodi za period 2017. . 2019. godine.....	12
5. JAVNI DUG U SREDNJOROČNOM PERIODU	17
5.1. Stanje i projekcije javnog duga u periodu od 2017. . 2019. godine	17
5.1.1. Stanje javnog duga u Federaciji BiH u periodu od 2013. - 2015. godine..	17
5.1.2. Smjernice za upravljanje dugom.....	18
5.1.3. Projekcija otplate i stanja duga u Federaciji BiH u periodu od 2016. - 2019. godine	19

1. UVOD

Sukladno Zakonu o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: FBiH), Vlada FBiH donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017 . 2019. godina (u daljem tekstu: Smjernice).

Smjernice sadrže:

1. strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike FBiH;
2. osnovne makroekonomske pokazatelje FBiH;
3. osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike FBiH;
4. pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za sljedeće dvije godine;
5. procjenu prihoda budžeta;
6. predviđene promjene javnog duga i strategiju upravljanja javnim dugom.

Svrha ovog dokumenta je prevođenje srednjoročne fiskalne strategije u budžetsku metodologiju, te definisanje okvira za budžetske planove budžetskih i vanbudžetskih korisnika.

Dokument se temelji na stratežkim planovima budžetskih korisnika za trogodišnje razdoblje, te na Programu ekonomskih reformi, kao i Akcionom planu za realizaciju reformske agende.

Federalno ministarstvo finansija je poztujućim budžetski kalendar pripremlilo i dostavilo Vladi FBiH Smjernice na razmatranje i usvajanje, a iste predstavljaju osnovu nižim nivoima vlasti za izradu srednjoročnih i godišnjih planova.

Kako je Vlada FBiH odlučila u provedbi reformskih aktivnosti, te će u narednom srednjoročnom periodu poduzeti strukturne napore fiskalne konsolidacije, tako Smjernice stavljaju fokus na politiku smanjenja/ograničavanja javne potrošnje na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH.

U skladu sa gore navedenim, uloga ovog dokumenta je prvenstveno definirati smjer i ciljeve ekonomske politike sa naglaskom na nastavku provođenja fiskalne konsolidacije, koja ne može naruziti osnove ekonomskog oporavka.

2. CILJEVI I PRIORITETI VLADE FEDERACIJE BIH U PERIODU OD 2017. - 2019.¹

Programom rada Vlade FBiH za mandatni period 2015. - 2018. godine utvrđeni su strateški ciljevi Vlade FBiH koji upućuju na makroekonomska stabilnost, konkurentnost, održivi razvoj, zapošljavanje, socijalnu uključenost, te EU integracije.

Ovi strateški ciljevi predstavljaju dio strateškog okvira koji opredjeljuje rad Vlade FBiH u narednom periodu.

Da bi se ostvarili navedeni strateški ciljevi Vlade FBiH u skladu sa Reformskom agendom 2015. - 2018. godine, koju su prihvatile sve vlade u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH), neophodno je poduzeti i sveobuhvatne strukturne reforme kako bi se održala makroekonomska stabilnost, te postigao rast i konkurentnost.

Reformska agenda je tijesno povezana s ciljevima novog pristupa EU ekonomskom upravljanju na Zapadnom balkanu i u skladu je s programom ekonomskih reformi, kao temeljnim elementom koji treba da podstakne sveobuhvatne strukturne reforme sa ciljem održanja makroekonomske stabilnosti i ubrzanja ekonomskog rasta, te rasta konkurentnosti i zapošljavanja.

Oblasti u kojima Vlada FBiH provodi strukturne reforme i koje će biti u fokusu u narednom periodu su:

- ✓ **javne finansije, oporezivanje i fiskalna održivost** . Izmjenama i dopunama Zakona o budžetima u FBiH uvedena su dodatna ograničenja i kontrola potrošnje nižih nivoa vlasti, usvojena je Strategija za upravljanje javnim dugom;
- ✓ **poslovna klima i konkurentnost** . Zakonsku proceduru su prozli Zakon o unutrašnjem platnom prometu, Zakon o privrednim društvima, te Zakon o direktnim stranim ulaganjima. Također, usvojen je Program javnih investicija;
- ✓ **tržište rada** . usvojen je Zakon o radu, te je potpisan Općiti kolektivni ugovor. Također, donesena je Uredba o prvom zapošljavanju i samozapošljavanju za koju realizaciju su planirana sredstva u iznosu od 50 mil. KM za 2016. godinu. Izdvajanje sredstava za ove namjene planirano je i u 2017. i 2018. godini;
- ✓ **reforma socijalne zaštite i penzija** . fokus je na izradi Zakona o PIO-u, kao i Zakona o organizaciji PIO-a;
- ✓ **vladavina prava i dobro upravljanje** . potrebno je raditi na efikasnijoj borbi protiv korupcije, prevenciji sukoba interesa u pravosuđu, jačanju profesionalizma i disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija, unapređenju integriteta policijskih agencija i saradnje policija na svim nivoima vlasti. Radi se na donošenju strategije za borbu protiv korupcije i terorizma;
- ✓ **reforma javne uprave** . usvojena je Uredba o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH uz kategorizaciju privrednih društava, Izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi, te Zakona o državnim službenicima i namještenicima, započeto je uspostavljanje modernije, kompetentnije, transparentnije, efikasnije, fleksibilnije i odgovornije javne uprave. Također, u toku godine biće potrebno izvršiti reorganizaciju državnih organa, usvojiti ključne principe reforme javne uprave, te uspostaviti sistem određivanja plata na osnovu vrijednosti, kao i revidirati kadrovske planove.

¹ Ekonomska politika 2016. – 2018., Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, mart 2016.; Izvještaj po akcionom planu za realizaciju Reformske agende

3. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U SREDNJOROČNOM PERIODU

3.1. Međunarodno makroekonomsko okruženje za period od 2012 – 2015. godine sa projekcijama

Nestabilnost makroekonomskog okruženja obilježila je 2012. i 2013. godinu. Potvrda tome je i pad ekonomskog rasta od 0,5% iz 2013. godine na nivou Euro zone.

Skroman ekonomski rast u okruženju sa stopom od svega 0,8% na nivou Euro zone u 2014. godini predstavljao je ipak poboljšanje u odnosu na pad prethodnog perioda. Izlazak Euro zone iz recesije nakon dvije godine negativnog rasta, smanjenje svjetskih cijena, te deflacija, bili su među najvažnijim faktorima ekonomskog rasta u 2014. godini. Recesije u Hrvatskoj i Italiji su umanjene i svedene na negativnih 0,5% dok je recesija iz 2013. godine u Sloveniji (od 1%) preokrenuta u realni rast od 2,6%. Pored Slovenije, među važnijim trgovinskim partnerima i izvorima inostranih novčanih priliva Njemačka je također ostvarila zapaženi rast sa stopom od 1,5%.

Prema pokazateljima EUROSTAT i OECD-a, Evropska privreda je tokom 2015. godine zabilježila rast realnog BDP-a. Prema podacima zavoda za statistiku zemalja u regionu i podacima iz izvještaja Evropske komisije (European economics forecast, winter 2016) iz februara 2016. godine, u eurozoni je u 2015. godini, zabilježen blagi rast realnog BDP-a u procentu od 1,6%.

Doprinos domaće potražnje u EU je bio nešto veći u 2015. godini u odnosu na ranije godine, što je rezultiralo opadanjem stope nezaposlenosti sa 11,6% u 2014. godini na 11,0% u 2015. godini.

Privredna kretanja u EU, naročito u Njemačkoj, Austriji i Italiji, te zemljama u regionu sa kojima je BiH najintenzivnije privredno povezana, imaju značajan utjecaj na domaću privredu. U 2015. godini zabilježen je realan rast BDP-a Njemačke u procentu od 1,7%. Austrija je imala nešto niži rast BDP-a nego Njemačka i u 2015. godini je iznosio 0,7%. Italija je zabilježila realan rast u 2015. godini za 0,8%.

Slovenija i Hrvatska bilježe blagi rast realnog BDP-a u 2015. godini, što je Hrvatska imala rast za 1,8%, a Slovenija za 2,5%. Oporavak u privredi Srbije zabilježen je u 2015. godini po stopi od 0,8%. Kretanja realnog BDP-a u Makedoniji bilježila su rast za 3,3% u 2015. godini. Crna Gora je također zabilježila oporavak u 2015. godini sa realnim rastom BDP-a u procentu od 3,9%.

Gore izneseni podaci nas upućuju na zaključak da privredna kretanja i projekcije u pojedinim zemljama EU, ali i odabranim zemljama regiona, imaju uglavnom pozitivan trend, te da fokus izvoznih i ekonomskih mjera FBiH treba svakako usmjeriti na rast BDP-a gore pomenutih zemalja.

3.2. Makroekonomska kretanja u Federaciji BiH za period od 2012 - 2015. godine

Tabela 1: Makroekonomski pokazatelji FBiH za period 2012 . 2015. godine (%)

Naziv	2012	2013	2014	2015
Bruto domaći proizvod (realni)	-1,2	1,7	1,4	2,2
Indeks industrijske proizvodnje	-4,4	7,3	0,1	2,2
Izvoz roba	-3,2	5,7	4,2	6,2
Uvoz roba	-1,9	-1,4	5,3	3,1
Pokrivenost uvoza izvozom	52,6	56,4	55,8	57,5
Stopa registrirane nezaposlenosti	46,8	47,4	46,9	46,4
Indeks potrošačkih cijena	2,1	-0,2	-0,7	-0,7

Izvor: Federalno ministarstvo finansija/financija, Federalni zavod za programiranje razvoja

Usporavanje pozitivnih kretanja makroekonomskih pokazatelja u eurozoni koje su obilježile 2012. i 2013. godina, naročito u razvijenim zemljama Evrope, Njemačkoj i Austriji, koje su važni vanjskotrgovinski partneri BiH i Federacije BiH, uticalo je i na kretanja u Federaciji BiH i BiH u cjelini.

Istovremeno, stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH je tokom ovog perioda ostala relativno visoka, a pad uvoza roba u 2012. godini jasno ukazuje na pad privatne potražnje što je posljedica slabe kupovne moći i građana.

U toku 2013. godine došlo je do stabiliziranja u eurozoni, Evropskoj uniji i regiji što se direktno odrazilo i na stabilizaciju prilika u Federaciji BiH, odnosno došlo je do rasta stopa realnog BDP-a, industrijske proizvodnje i izvoza.

Naime, indeks industrijske proizvodnje je porastao na 7,3% u 2013. godinu u odnosu na 2012., kada je bio negativan i veći je za čak 11,7 procentnih poena. Izvoz roba se, takođe, povećao na 5,7% u odnosu na 2012. godinu, dok se uvoz roba smanjio, te je i pokrivenost uvoza izvozom bila veća i iznosila 56,4%.

Kretanje BDP-a na nivou BiH i FBiH nastavlja pozitivan trend i u 2014. godini. Ostvareni BDP u BiH za 2014. godinu nominalno iznosi 28.217 miliona KM, pri čemu je ostvaren realan rast u procentu od 0,4%.² U FBiH je također zabilježen realni rast BDP-a u 2014. godini od 1,4%.

Prema ocjenama Federalnog zavoda za programiranje razvoja očekuje se da će realan rast BDP-a u FBiH u 2015. godini iznositi 2,2%.³

Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2015. godini u odnosu na isti period prethodne godine veća je za 2,2%.

² Dokument okvirnog budžeta – makroekonomske projekcije 2017 – 2019, DEP, mart 2016. godine

³ Procjenjeni podatak Federalnog zavoda za programiranje razvoja na bazi zvanično objavljenog podatka FZS-a za prva tri kvartala 2015. godine

Pokrivenost uvoza izvozom je nešto viša u 2015. godini (57,5%), u odnosu na prethodnu godinu kada je 55,8% uvoza bilo pokriveno izvozom. Rast izvoza u 2014. godini za 4,2%, nastavljen je i u 2015. godini, uz nešto višu stopu od 6,2%. Uvoz je u 2014. godini zabilježio rast u procentu od 5,3%, a u 2015. godini rastao je po stopi od 3,1%.

Blagi rast privredne aktivnosti u toku 2014. i 2015. godine uticao je na pozitivna kretanja na tržištu rada. Prema statističkim podacima, prosječan broj ukupno zaposlenih u 2014. godini povećan je za 1,9%, a u 2015. godini za 1,5%. Posmatrano po djelatnostima, najveći rast broja zaposlenih zabilježen je u pružanju usluga smještaja i hrane (1.044 ili 3,1%) i u prerađivačkoj industriji (5.215 ili 6,5%). Stepenn nezaposlenosti (registrovana nezaposlenost) u FBiH u 2014. godini iznosio je 46,9% (mjeren brojem nezaposlenih u odnosu na radnu snagu), a u 2015. godini stepenn nezaposlenosti je nešto niži i iznosi 46,4%. Pored ekonomske krize, strukturnih problema privrede i pada investicija, ovako visokoj stopi nezaposlenosti u znatnoj mjeri doprinosi veoma velika prisutnost rada na crnoj listi, pored stvarno nezaposlenih, u ovaj podatak uključeni i zaposleni koji rade u sivoj ekonomiji. Stopa nezaposlenosti u FBiH u 2014. godini prema Anketi o radnoj snazi za 2015. godinu iznosi 29,1% (također predstavlja odnos broja nezaposlenih i radne snage) i znatno je niži u odnosu na zvaničnu (registrovanu) stopu nezaposlenosti.

3.3. Makroekonomske projekcije za period od 2017. – 2019. godine

Nakon pozitivnih makroekonomskih dešavanja koja su dovela do povoljnijeg vanjskog okruženja, prestanka pada investicija, te postepenog rasta zaposlenosti nakon vizegodiznjeg realnog rasta izvoza od preko 5% u prosjeku, očekuje se da bi ekonomski rast u 2016. godini trebao biti nešto brži u odnosu na 2015. godinu sa realnom stopom od 3,2%. Nakon toga se u 2017. godini očekuje dodatno ubrzanje na stopu od 3,5%. Projekcije za 2018.-19. podrazumijevaju nastavak postepenog poboljšanja u okruženju koje bi trebalo dodatno ojačati rast investicija. Postepeno jačanje investicija bi uz neznatan doprinos vanjske trgovine trebalo dovesti do daljnijeg jačanja ekonomskog rasta na stopu od 3,7% u 2018., te 3,8% u 2019. godini.

Tabela 2: Makroekonomski pokazatelji i projekcije za BiH (2016 . 2019)

Naziv	2016	2017	2018	2019
Bruto domaći proizvod (realni) %	3,2	3,5	3,7	3,8
Indeks industrijske proizvodnje %	4,1	5,1	5,7	5,9
Izvoz roba (nominalni) %	6,5	7,3	7,8	7,8
Uvoz roba (nominalni) %	3,5	5,8	5,0	5,5
Stopa nezaposlenosti %	42,4	41,5	40,5	39,5
Stopa rasta broja zaposlenih lica %	1,8	1,9	2,0	2,1
Nominalne stope rasta prosječne neto plate %	1,0	2,1	2,2	2,3
Indeks potrošačkih cijena %	0,0	1,2	1,3	1,4

Izvor: *Direkcija za ekonomsko planiranje BiH*⁴

⁴ Dokument okvirnog budžeta – makroekonomske projekcije 2017 – 2019, DEP, mart 2016. godine

Dosljedna i pravovremena implementacija Reformske Agende⁵ trebala bi omogućiti poboljšanje poslovanja bh. kompanija što bi trebalo rezultirati povećanjem investicija i obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije. Pored prerađivačke industrije, tokom 2016. godine otkriva se i značajniji doprinos energetskog sektora koji čini 1/3 ukupne industrijske proizvodnje u BiH. Pod pretpostavkom nastavka pozitivnog trenda u eksternom okruženju uz dodatni doprinos internih dezavanja tokom 2016. godine, u BiH se može očekivati solidan rast industrijske proizvodnje od oko 4%.⁵ U periodu 2017.-2019. godine pored nastavaka pozitivnih eksternih dinamika otkriva se i sve utjecajnije značajne internih dinamika kroz strukturalne reforme koje bi trebale biti u funkciji jačanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH. Također se otkriva da energetski sektor, koji je u prethodnom periodu bio jedan od nosilaca industrijske proizvodnje nastavi pozitivan trend rasta proizvodnje i dodatno osnaži industrijsku proizvodnju u BiH navedenom periodu. Prema projekcijama DEP-a ovo bi trebalo rezultirati godišnjim povećanjem bh. industrijske proizvodnje od preko 5% za svaku godinu.

Podaci o smanjenju broja nezaposlenih lica početkom tekuće godine ukazuju da broj zaposlenih u BiH postepeno nastavlja rasti. Tokom 2016. godine otkriva se rast obima investicija kao i vanjske trgovine⁶, što bi se pozitivno odrazilo na zapošljavanje i neto plate. Uz pretpostavljena pozitivna dezavanja u regionu i EU, u BiH se može očekivati nastavak rasta broja zaposlenih lica po približno jednakoj stopi kao u prethodnoj godini. Porast broja zaposlenih lica bi doprinio postepenom smanjenju stope nezaposlenosti u BiH. U istom periodu otkriva se rast prosječne neto plate od 1% g/g. U periodu 2017.-2019. godine se otkriva nastavak postepenog smanjenja stope nezaposlenosti i rasta prosječne neto plate u BiH. Prema projekcijama DEP-a rast obima vanjske trgovine i investicija bi se trebao pozitivno odraziti na poboljšanje poslovnog ambijenta i stvaranje uslova za kreiranje novih radnih mjesta, naročito u privatnom⁷ sektoru, zbog povećanog obima potražnje. Time bi se broj zaposlenih lica u BiH mogao povećati 1,9%-2,1%. Pored navedenog, veći i obim poslovne aktivnosti bh. preduzeća realno bi stvorio uslove za povećanje neto plata od 2,1%-2,3% (Tabela 2).

Tokom 2016. godine u BiH se otkriva rast BDP-a od 3,2%, investicija od 6,9% i rast industrijske proizvodnje od oko 4%, što bi trebalo rezultirati intenziviranjem ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Tako se prema projekcijama DEP-a u BiH otkriva realno povećanje ukupnog bh. uvoza od 3,5%, pri čemu bi očekivani uvoz roba porastao za 3,5%, a uvoz usluga za 3%. Ovo bi rezultiralo umjerenim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita od 1%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom bila poboljšana i na kraju 2016. godine iznosila bi oko 65%. Za period 2017. -2019. godine u Bosni i Hercegovini se predviđa dodatna normalizacija ekonomskih prilika i sigurniji ekonomski oporavak praćen vizim stopama rasta BDP-a od preko 3,5%. Prema projekcijama DEP-a, do kraja posmatranog perioda otkriva se povećanje udjela izvoza u BDP-a na nivo od 37,3%, dok bi se udio uvoza u okviru BDP-a zadržao na postojećem nivou od oko 53%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2019. godinom bi mogla iznositi oko 70%.⁸

Prema UNCTAD-ovim podacima evidentno je smanjenje stranih direktnih investicija prema zemljama u tranziciji od 54%.⁹ Ovaj negativan trend uz još uvijek neriješenu

⁵ Projekcija DEP-a, mart 2016.

⁶ Projekcija DEP-a, mart 2016.

⁷ Privatni sektor u analizi obuhvata sva područja djelatnosti izuzev javne uprave, zdravstva i obrazovanja.

⁸ Projekcija DEP-a, mart 2016.

⁹ UNCTAD, Global investment trend monitor No.22.

duOni ku krizu u zemljama EU svakako se odrazio i na BiH. Prema procjeni CBBiH za 2015. godinu SDU bi iznosila svega 2,3% od BDP-a, prate i tako er smanjenje ukupnih investicija. U narednim godinama bi, prema procjenama, SDU pove avala svoj udio u BDP i kretala se od 2,4%¹⁰, 2,6%, 2,9% do 3% BDP u 2019. godini, prate i rast ukupnih investicija, ali joz uvijek ne bi dostigla u ez e koje su imale u 2008. godini (5,2%).

Tabela 3: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2014.-2019. godina

Indikator	Procjene ostvarenja		Projekcije			
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Nominalni BDP u mil. KM	17.813	18.350	19.176	20.265	21.522	22.942
Nominalni rast u %	2,5	3,0	4,5	5,7	6,2	6,6
Realni BDP u mil. KM (prethodna g. = 100)	17.625	18.204	18.929	19.867	21.162	22.135
Realni rast u %	1,4	2,2	3,9	4,9	6,5	4,6

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja i FMF

Spor oporavak ekonomskih kretanja u me unarodnom okru0enju, prije svega u EU, krajem 2014. godine i u 2015. godini, doveli su do ja anja negativnih rizika, zto je uticalo na makroekonomske projekcije. U doma oj privredi, nakon realnog rasta ekonomskih aktivnosti u 2014. godini (1,4%), procjenjuje se blagi realni rast BDP-a u 2015. godini od 2,2%. O ekivanja su da e BDP zabilje0iti realan rast u 2016. godini od 3,9%, u 2017. godini 4,9%, da bi u 2018., odnosno 2019. godini procjenjeni rast iznosio 6,5% odnosno 4,6%.

¥to se ti e vanjskotrgovinske razmjene, u FBiH je u 2014. godini ostvaren izvoz u iznosu od 5.779 mil. KM zto je za 4,2% vize u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz u istom periodu iznosio 10.354 mil. KM i za 5,3% je vizi nego u 2013. godini. U 2015. godini izvoz je rastao za 6,2% O ekivanja su da u narednom periodu FBiH zabilje0i kontinuirani rast izvozne aktivnosti i to u 2016. godini za 7,6%, u 2017. za 7,9%, te u 2018. i 2019. godini za 8,0% odnosno 8,5%. U 2015. godini uvoz je zabilje0io rast po stopi od 3,1%. U narednom periodu se o ekuje rast uvoza u 2016. godini za 4,6%, u 2017. godini za 4,5%, dok su o ekivanja za 2018. i 2019. godinu pove anje uvoza za 5,2% - 5,5%.¹¹

Broj radnika u Federaciji BiH u 2014. godini se pove ao za 1,9%, dok se u isto vrijeme broj nezaposlenih lica pove ao za 0,1%. U 2015. godini zabilje0eno je pove anje broja zaposlenih za 1,5%. Imaju i u vidu planirane aktivnosti Vlade, o ekuje se da bi ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH mogao dosti i stopu rasta od 1,1% u 2016. godini, stopu rasta od 2,2% u 2017. godini i stopu rasta od 2,5% - 2,8% u 2018., odnosno 2019. godini. U 2015. godini dozlo je do smanjenja broja nezaposlenih lica za 0,3%. O ekuje se smanjenje broja nezaposlenih u 2016. godini za 0,5%, u 2017. godini za 0,7% i u 2018., odnosno 2019. godini za 1,0% - 1,2%.¹²

O ekivani oporavak ekonomskih aktivnosti u FBiH, u narednom periodu, temeljit e se na strukturnim reformama koje su predvi ene Reformskom agendom i na ubrzanju investicijskog ciklusa, posebno investiranja u sektoru energetike. Pove anje

¹⁰ Oko 720 mil.KM u 2016 god., 820 mil. KM u 2017.god., 960 mil.KM u 2018. god.i 1 mild. u 2019.god.

¹¹ Ekonomska politika 2016. – 2018., Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, mart 2016

¹² Ekonomska politika 2016. – 2018., Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, mart 2016

investicijske aktivnosti o ekuje se uz konstantno pove anje udjela investicijskih aktivnosti u BDP-u, koji se kre e od 19,1% u 2015. do 22,0% u 2019. godini. Procjene investicija su vezane za blagi ekonomski oporavak u EU i okru0enju, zto e pozitivno uticati i na ekonomski oporavak BiH i FBiH.

3.4. Rizici ostvarenja projekcija

Glavni rizici za ostvarenje projekcija koje se odnose na ekonomski rast su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okru0enju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl.

Potencijalni rizik kod industrijske proizvodnje predstavlja neizvjesnost i joz uvijek nedovoljno siguran ekonomski oporavak u u0em i zirem me unarodnom ekonomskom okru0enju. Kaznjenje odnosno nizak stepen implementacije reformskih zakona tako er mogu negativno utjecati na rast industrijske proizvodnje. Visok nivo integracije sa zemljama EU i regiona kroz trgovinske i finansijske tokove prakti ki odre uje kretanje industrijske proizvodnje u BiH. Eventualno pogorzanje situacije na EU tr0iztu posebno u slu aju zemalja koje su glavni trgovinski partneri BiH pretstavlja najve i rizik po oporavak industrijske proizvodnje u BiH.

Osnovni rizici za projekcije osnovnih indikatora tr0izta rada su vezani za pretpostavljeni ekonomski rast odnosno obim investicija, vanjske trgovine (industrijske proizvodnje) u BiH, EU i zemljama u okru0enju. Nepovoljan, odnosno nezadovoljavaju i poslovni ambijent bi se mogao loze odraziti na intenzitet rasta broja zaposlenih i plata.

Kao i prethodnih godina osnovni rizici za projekcije cijena u BiH su vezani za eksterne faktore (prvenstveno cijene nafte i hrane u svijetu). Ukoliko bi cijene nafte i hrane nastavile da se smanjuju sli nim intenzitetom kao u 2015. godini to bi se odrazilo na nivo cijena u BiH, odnosno u ekstremnom slu aju doprinijelo nastavku deflacije. Od domaih faktora koji bi mogli uticati na promjene cijena su nepredvi ene promjene cijena elektricne energije, uvo enje/pove anje akciza na odre ene proizvode i sl.

Prema postoje im procjenama, rizik stranih direktnih investicija bi se najvize odnosio na smanjena ulaganja u elektroenergetski sektor, uz potencijalnu nezainteresovanost stranih ulaga a pri provedbi procesa privatizacije preostalih dijelova dr0avnog kapitala.

4. FISKALNA POLITIKA U SREDNJOROČNOM PERIODU

4.1. Porezna politika i javni prihodi

Prioriteti u oblasti porezne politike i javnih prihoda za period 2017. - 2019. godina bit će orijentisani na nastavku aktivnosti predlaganja zakonskih rješenja radi osiguranja ambijenta za privredni rast društva, stabilnih i predvidivih uslova poslovanja i jačanje prihodovne strane budžeta svih nivoa vlasti uz poboljšanje naplate javnih prihoda kao osnovnog agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i drugih društvenih potreba i obaveza.

To se prvenstveno odnosi na aktivnosti rasterećenja privrede i stimulisanje rasta zaposlenosti:

- kroz iznalaženje rješenja za smanjenje opterećenja na rad smanjenjem troškova rada za poslodavca uključivanjem naknada koje nemaju karakter plate (topli obrok, prevoz, regres) u poreznu osnovicu i adekvatno smanjivanje doprinosa za socijalno osiguranje uz postizanje neutralnog fiskalnog efekta, odnosno fiskalne održivosti vanbudžetskih fondova, a koje podrazumijevaju izmjene i dopune Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak;
- nastavak započelih aktivnosti na realizaciji projekta pojednostavljenja plaćanja javnih prihoda u Federaciji BiH (USAID Projekat reforme fiskalnog sektora - FAR, 2014-2019), čija provedba bi imala vizestruke koristi i za obveznike i za Poreznu upravu FBiH, kao što su uštede u vremenu i troškovima u odnosu na sadašnje stanje, smanjenje prosječnih troškova prikupljanja prihoda, kao i povećanje stepena dobrovoljnog izmirenja obaveza, olakšavaju i privrednim subjektima da redovno izmiruju obaveze;
- uz tehničku pomoć USAID-ovog projekta "FAR" nastavak aktivnosti na izradi sveobuhvatnog interaktivnog Registra neporeznih prihoda strukturiranog prema pripadnosti, zakonodavnom okviru, načinu uplate i sa aspekta obveznika plaćanja, i stavljanja pod kontrolu i nadzor ulazne i naplate neporeznih prihoda koje uvode svi nivoi vlasti, što će rezultirati sa prijedlozima smanjenja parafiskalnih opterećenja, što će poslužiti Vladi Federacije BiH kao osnov za moguće izmjene propisa kojima se reguliraju ove naknade, a u pravcu smanjenja opterećenja poslodavaca, što bi stimulisalo rast stope zaposlenosti, kao i povećanje novih privrednih ulaganja;
- kontinuirana analiza efekata primjene Zakona o dopuni Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode, kako bi se sagledala mogućnost produženja roka za izmirenje obaveza po osnovu glavnog duga uz otpis zateznih kamata propisanih ovim zakonom i za naredni period.

U oblasti javnih prihoda kontinuirano se provode i aktivnosti na sagledavanju zakonskih rješenja pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u Federaciji BiH, sa posebnim naglaskom na davanje prijedloga za poboljšanje postojećeg vertikalnog i horizontalnog izjednačavanja sistema raspodjele prihoda od indirektnih poreza, što je ujedno i osnov za pripremu novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda.

Također, radi se na uspostavi razmjene podataka o uplatenim javnim prihodima na teritoriji Federacije BiH između Federalnog ministarstva finansija i Porezne uprave FBiH. Tehnička pomoć za realizaciju navedenog pružena je od strane USAID-ovog projekta "FAR" izradom Modela za izvještavanje, koji će Federalnom ministarstvu finansija obezbijediti pristup i pregled svih uplata javnih prihoda u FBiH i poslužiti kao

osnov za unapređenje procesa izvještavanja, analizu fiskalne politike, kao i podloga za izmjenu zakonske regulative u oblasti javnih prihoda.

Radi poboljšanja trenutnog fiskalnog izvještavanja između entiteta i kantona radi se na implementaciji projekta izgradnje Jedinственe baze podataka javnih prihoda, koji će poslužiti kao podloga za pojednostavljenje plaćanja, što je u skladu sa potpisanim Memorandumom o razumijevanju između američke agencije za međunarodni razvoj u Bosni i Hercegovini (USAID) i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, uz obezbjeđenje informatičke opreme za korisnike.

U ovom periodu očekuje se konačna implementacija projekta mehanizma razmjene podataka o poreznim obveznicima između četiri porezne uprave (UINO, PU FBiH, PURS i PUBD) koji je uspostavljen uz pomoć MMF-a, odnosno potpuna uspostava informacionog sistema na način da svaka porezna uprava ima elektronski pristup informacijama koje se odnose konkretno na porezne obveznike, a koji se nalaze u drugim upravama.

Provođenje daljih aktivnosti koje će omogućiti efikasnu kontrolu finansijskog poslovanja privredaigara na sreću s ciljem poboljšanja naplate javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prozirivanje porezne osnovice na način da se uvedu nove vrste oporezivih prihoda te da se prenese porezni teret na bogatiji sloj, kao i povećanje broja poreznih obveznika kroz:

- Izmjene propisa o oporezivanju prihoda stanovništva odnosno dohotka fizičkih lica, kroz jasnije definisanje novih oporezivih dohodaka, kao i novih poreznih obveznika;
- Potpuna implementacija propisa o oporezivanju dobiti pravnih lica, kroz donošenje i provedbu podzakonskih akata.

Također, u cilju izvrzavanja efikasnijeg prikupljanja javnih prihoda i prateći izmjene Zakona koji regulišu direktne poreze, administrativne takse i ostale javne prihode, a u cilju smanjenja sive ekonomije i rada na crno predloženi novi Opći porezni zakon i Zakon o Poreznoj upravi, sa harmoniziranim rješenjima koji su u primjeni u Republici Srpskoj, posebno sa aspekta poreznih procedura i postupaka.

Reforma Porezne uprave Federacije kroz izmjene pravnih pretpostavki koje će omogućiti racionalnije i efikasnije djelovanje Porezne uprave kroz:

- izmjene organizacione strukture i radnih procesa koji će promovirati efikasnost, racionalnost i odgovornost;
- poticanje unaprijeđenja informacionih tehnologija i obnavljanje ljudskih resursa s ciljem bolje komunikacije sa poreznim obveznicima te brže i kvalitetnije pružanje usluga;
- unaprijeđenja dobrovoljnog poštivanja poreznih propisa kroz poreznu edukaciju, obavještavanje i komunikaciju sa poreznim obveznicima.

Radi suzbijanja sive ekonomije te postizanja efikasnije naplate javnih prihoda i veće porezne discipline planirano je kontinuirano provođenje aktivnosti na jačanju inspeksijskih i poreznih organa u BiH, te unapređenje saradnje između uprava entiteta i Distrikta Brčko i Uprave za indirektno oporezivanje u skladu sa

ustavnim ureenjem i nadležnostima svake od poreznih uprava i u okviru zaključnog memoranduma o saradnji kojim je uspostavljen mehanizam razmjene poreznih podataka.

Jačanje pravnog okvira u cilju unaprijeđenja poslovnog okruženja, a koji će uticati na smanjenje sive ekonomije kroz:

- uvođenje preventivnih mjera kroz porezne propise koje će poticati poštovanje svih propisa;
- strožije sankcije za nepoštovanje poreznih propisa;
- uvođenje mehanizama kontrole koji će omogućiti otkrivanje prevara (informatičko uvezivanje sa drugim organima, formiranje registara, analiziranje rizika, poboljšanja znanja i vještina ...)
- unapređenje sistema fiskalizacije koji će omogućiti efikasnije evidentiranje skrivenog prometa;
- harmonizaciju s drugim zakonskim propisima unutar Federacije i Bosne i Hercegovine.

Također, u narednom periodu, pored mjera koje Vlada Federacije BiH poduzima u cilju unaprijeđenja poslovnog ambijenta, kojim bi se omogućilo efikasno privredno i ekonomski razvoj, dodatne aktivnosti treba usmjeriti na praćenje provedbe politika i preuzetih obaveza iz Pisma namjere, koje je Bosna i Hercegovina potpisala sa Međunarodnim monetarnim fondom.

Realizacija navedenih planiranih aktivnosti zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosioca aktivnosti, kao i drugih nepredviđenih događaja koji bi usporili i/ili odgodili realizaciju istih.

4.2. Javni prihodi za period 2017. – 2019. godine

Projekcije javnih prihoda za period 2017. - 2019. godina usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih zavisi razvoj.

U Federaciji Bosne i Hercegovine, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija cesta i ostalih korisnika javnih prihoda.

Prema projekcijama za 2017. godinu ukupni javni prihodi iznose 7.851 miliona KM, za 2018. godinu 8.110 miliona KM i za 2019. godinu 8.307 miliona KM i uzimaju udio u GDP-u približno 25%.

U nastavku je dat konsolidirani pregled izvršenja prihoda u 2015. godini i projekcija raspoloživih prihoda za period 2016. - 2019. godina u Federaciji BiH i pojedinačno po nivoima vlasti i ostalim korisnicima javnih prihoda.

Konsolidovana tabela (FBiH)					
<i>u mil. KM</i>					
Naziv prihoda	Izvršenje 2015	PROJEKCIJA			
		2016	2017	2018	2019
1. Porezni prihodi	3.449	3.604	3.710	3.863	3.921
Prihodi od indirektnih poreza sa Jedinstvenog ra una	2.816	2.929	3.018	3.151	3.266
Prihodi od putarine 0,10 KMI	68	71	73	74	0
Porez na dobit	190	219	223	230	237
Ostali porezi	1	1	1	1	1
Porez na dohodak	289	296	304	312	320
Porezi građana	85	88	91	94	98
2. Neporezni prihodi	976	1.024	1.126	1.152	1.220
<i>Naknade i takse, novčane kazne i ostali neporezni prihodi</i>	488	511	529	548	569
<i>Posebne naknade</i>	181	214	221	228	236
<i>Federalne naknade za upotrebu puteva</i>	25	26	27	27	28
Ostali neporezni prihodi:	282	272	349	348	388
<i>od čega dividende</i>	120	90	92	94	95
<i>prihodi krajnjih korisnika</i>	124	145	218	215	252
<i>grantovi za budžetsku potrošnju</i>	0	0	0	0	0
<i>Ostalo</i>	38	37	38	39	40
UKUPNO POREZNI I NEPOREZNI PRIHODI (1+2):	4.425	4.627	4.836	5.015	5.141
3. Vanbudžetski fondovi					
Fond zdravstvenog osiguranja	1.140	1.171	1.203	1.235	1.263
Fond PIOMIO	1.589	1.632	1.676	1.721	1.761
Fond za zapozljavanje	129	132	136	139	143
Ukupno vanbudžetski fondovi:	2.858	2.936	3.015	3.095	3.167
UKUPNO PRIHODI (1+2+3):	7.283	7.564	7.851	8.110	8.307
4. Finansiranje					
ESCROW ra un	0	0	0		
GSM licenca (50%)	0	0	0		
Kredit, primici	0	0	0	0	0
Ukupno finansiranje:	0	0	0	0	0
UKUPNO PRIHODI I FINANSIRANJE (1+2+3+4):	7.283	7.564	7.851	8.110	8.307
GDP FBiH	18.350	19.176	20.265	21.522	22.942
% učešća u GDP-u FBiH	40%	39%	39%	38%	36%
GDP BiH *	29.277	30.302	31.631	33.229	34.897
% učešća u GDP-u BiH	25%	25%	25%	24%	24%

		<i>u mil. KM</i>			
Budžet FBiH		PROJEKCIJA			
Naziv prihoda	Izvršenje 2015. god.	2016	2017	2018	2019
1. Porezni prihodi	1.306	1.428	1.554	1.617	1.630
Prihodi od indirektnih poreza uklju uju u otplatu vanjskog duga	1.258	1.376	1.501	1.563	1.575
Porez na dobit	48	52	53	54	56
Ostali porezi	0	0	0	0	0
2. Neporezni prihodi	325	351	429	429	470
Naknade i takse, novčane kazne i ostali prihodi	31	39	40	42	43
Posebne naknade	12	40	40	41	41
Ostali neporezni prihodi:	282	272	348	347	387
od čega dividende	120	90	92	94	95
prihodi krajnjih korisnika	124	145	218	215	252
grantovi za budžetsku pomoć	0	0	0	0	0
Ostalo	38	37	38	39	40
UKUPNO: 1+2	1.631	1.779	1.983	2.047	2.101
Finansiranje	684	0	0	0	0
ESCROW račun					
Kredit i primici					
Kapitalni primici					
Preneseni visak prihoda iz prethodnih godina					
UKUPNO: 1+2+3	2.315	1.779	1.983	2.047	2.101

		<i>u mil. KM</i>			
Kantoni i općine		PROJEKCIJA			
Bruto naplata	Izvršenje 2015. god.	2016	2017	2018	2019
I Porezi	2.036	2.061	2.040	2.126	2.242
1. Indirektni porezi	1.520	1.508	1.474	1.543	1.643
od toga kantonalni budžet	1.257	1.247	1.218	1.275	1.358
od toga op inski budžet	205	205	200	209	223
od toga direkcije cesta	57	57	56	58	62
2. Porez na dohodak	289	296	304	312	320
od toga kantonalni budžet	223	234	240	246	251
od toga op inski budžet	66	63	65	67	68
3. Porez na dobit	142	167	170	176	181
4. Porezi građana	85	88	91	94	98
6. Ostali porezi	1	1	1	1	1
II Naknade i takse	219	226	234	242	252
1. Naknade i takse	219	226	234	242	252
III Posebne naknade	169	174	181	187	195
1. Posebne naknade	169	174	181	187	195
IV Novčane kazne	25	26	27	28	29
1. Novčane kazne	24	25	26	27	28
2. Ostali prihodi	1	1	1	1	1
V. Ostali neporezni prihodi	214	221	229	237	246
1. Ostali neporezni prihodi	214	221	229	237	246
2. Prihodi od privatizacije	-	-	-		
3. Grantovi	50	-	-		
od ega grantovi					
UKUPNO. I+II+III+IV	2.662	2.707	2.710	2.821	2.963

<i>u mil. KM</i>					
Putevi	PROJEKCIJA				
Vrsta prihoda	Izvršenje 2015. god.	2016	2017	2018	2019
Ukupni prihodi	158	160	159	165	173
Prihodi od ind. poreza	95	95	93	97	103
Federalna DC	38	38	37	39	41
Kantonalne DC	57	57	56	58	62
GSM licenca (50%)	0	0	1	1	1
Ostale cestovne naknade	63	65	67	68	69
Ostale cestovne naknade-Federalne	25	26	27	27	28
Ostale cestovne naknade-Kantonalne	38	39	40	41	42
Finansiranje	0	0	0	0	0
GSM licenca	0	0	0	0	0
Ukupno	158	160	159	165	173

<i>u mil. KM</i>					
Vanbudžetski fondovi	PROJEKCIJA				
Prihodi (KM mil)	Izvršenje 2015	2016	2017	2018	2019
Fond zdravstvenog osiguranja	1.140	1.171	1.203	1.235	1.263
Fond PIO/MO	1.589	1.632	1.676	1.721	1.761
Fond za zapošljavanje	129	132	136	139	143
UKUPNO:	2.858	2.936	3.015	3.095	3.167

Ograni en kapacitet prihoda u 2017. godini u daljem periodu biti e pod joz ve im pritiskom zbog izdvajanja sredstava na ime otplate vanjskog duga, zto e se odraziti na bud0ete svih nivoa vlasti. Naime, samo u Federaciji BiH u 2017. godini predvi a se rast navedenih izdvajanja za 34% u odnosu na 2016. godinu, sa planiranim pribli0no istim iznosom otplate vanjskog duga u naredne dvije godine.

Naplata prihoda od indirektnih poreza, koji uzimaju najve i udio u poreznim prihodima svih bud0eta u Federaciji Bosne i Hercegovine, zavisi od kvalitetne koordinacije svih korisnika, Institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Br ko Distrkta s jedne strane i svih korisnika prihoda od indirektnih poreza unutar Federacije BiH s druge strane, sa naglaskom na nastavak prilago avanja koeficijenata za raspodjelu ovih prihoda korisnicima.

Projekcije prihoda po osnovu indirektnih poreza za period 2017-2019. godina - KORISNICI U FBIH			
	PROJEKCIJA		
	2017	2018	2019
1. Ukupni prihodi sa JR za Federaciju BiH	3.035.892.704	3.149.573.484	3.263.318.418
1.1. Vanjski dug Federacije BiH	661.386.000	664.268.000	616.653.000
1.2. Raspoloživa sredstva Federacije BiH za raspodjelu	2.374.506.704	2.485.305.484	2.646.665.418
1.2.1. Budžet Federacije BiH	859.571.427	899.680.585	958.092.881
1.2.2. Kantoni	1.216.459.784	1.273.221.999	1.355.886.693
1.2.3. Općine	199.933.464	209.262.722	222.849.228
1.2.4. Direkcije cesta	92.605.761	96.926.914	103.219.951
1.2.5. Grad Sarajevo	5.936.267	6.213.264	6.616.664

Rizici ostvarenja projekiranih prihoda mogu biti:

- veće usporavanje predviđenog ekonomskog rasta;
- nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i nepredviđene promjene istih i dr.);
- makroekonomske pretpostavke;
- razvoj drugih događaja (elementarne nepogode, promjena nivoa zaduženosti, rad porezne administracije i dr.).

Administracija poreznog sistema predstavlja rizik i po projekcije prihoda. Porezni prihodi zavise od unaprijednja usklađenosti BiH Institucija i entiteta s jedne strane i svih nivoa vlast unutar Federacije BiH, pogotovo kad su u pitanju prognoze prihoda od indirektnih poreza.

Projekcije su rađene pod pretpostavkom da neće doći do prenosa nadležnosti, sa nivoa Federacije BiH i kantona na nivo države ili kantona na nivo Federacije BiH ni zakonskih promjena u oblasti oporezivanja.

5. JAVNI DUG U SREDNJOROČNOM PERIODU

5.1. Stanje i projekcije javnog duga u periodu od 2017. – 2019. godine

Stanje i projekcije javnog duga su od izuzetne važnosti za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika. Da bi se održala stabilnost fiskalnog sistema i obezbijedio osnov za razvojne inicijative zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama. Pregled stanja i projekcija javnog duga u ovom dokumentu se temelji na podacima o unutarnjem i vanjskom dugu u Federaciji BiH sa kojima raspolaže Federalno ministarstvo finansija i na Strategiji upravljanja dugom 2016-2018.

5.1.1. Stanje javnog duga u Federaciji BiH u periodu od 2013. - 2015. godine

Ukupan dug u Federaciji se odnosi na obaveze preuzete po osnovu vanjskog duga bivše Jugoslavije, preuzete unutarnje obaveze, zaduživanje na domaćem tržištu, uključujući emisiju obveznica i trezorskih zapisa i novo vanjsko zaduženje.

Ukupan (konsolidovani) dug u Federaciji BiH na dan 31.12.2015. godine iznosi 6.537,16 mil. KM, od čega je dug Federacije BiH u iznosu od 3.853,57 mil. KM, kantona 465,20 mil. KM, lokalne samouprave (općine i gradovi) u iznosu od 167,81 mil. KM, te javnih preduzeća i ostalih korisnika 2.050,58 mil. KM.

Struktura duga Federacije BiH u periodu 2013. - 2015. godina (u mil KM)

Opis	2013.	2014.	2015.
1. Unutarnji dug u Federaciji BiH	957,62	1.109,04	1.263,55
1.1. Unutarnji dug Federacije	795,83	888,13	1.027,58
1.3. Unutarnji dug kantona	113,87	167,18	174,46
1.4. Unutarnji dug općina i gradova	47,91	53,74	61,51
2. Vanjski dug u Federaciji BiH	4.671,23	5.143,90	5.273,61
2.1. Vanjski dug Federacije ¹³	2.652,32	2.800,31	2.825,99
2.2. Vanjski dug kantona	233,10	254,24	290,74
2.3. Vanjski dug općina i gradova	53,50	99,40	106,30
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	1.732,30	1.989,95	2.050,58
3. Ukupan dug u Federaciji BiH	5.628,85	6.252,95	6.537,16
3.1. Ukupan dug Federacije BiH	3.448,15	3.688,44	3.853,57
3.2. Ukupan dug kantona	346,98	421,41	465,20
3.3. Ukupan dug općina i gradova	101,41	153,14	167,81
3.4. Ukupan dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	1.732,30	1.989,95	2.050,58

Izvor: Informacije o vanjskom i unutarnjem dugu FBiH na dan 31.12. (za 2013.godinu, 2014.godinu i 2015. godinu)

Ukupan dug Federacije BiH na dan 31.12.2015. godine je 3.853,57 mil. KM ili 21,17% od procijenjenog realnog BDP-a Federacije BiH, od čega se 2.825,99 mil. KM odnosi na vanjski dug (zto je 15,52% u odnosu na procijenjeni realni BDP-u) i 1.027,58 mil. KM na unutarnji dug (ili 5,64% BDP-a).

Ukupan dug kantona na dan 31.12.2015. godine u iznosu od 465,20 mil. KM (2,56% od procijenjene vrijednosti realnog BDP-a) odnosi se na 290,74 mil. KM vanjskog (1,60% u odnosu na procijenjenu vrijednost BDP-a) i 174,46 mil. KM unutarnjeg duga (0,96% od BDP-a).

¹³ Dug Vlade Federacije koji se otplaćuje iz Budžeta FBiH i koji nije supsidijarno prenesen na krajnje korisnike

Dug općina i gradova u iznosu od 167,81 mil. KM (0,92% od procijenjene vrijednosti realnog BDP-a) odnosi se 106,30 mil. KM vanjskog (0,34% u odnosu na BDP) i 61,51 mil. KM unutarnjeg dug (0,58% u odnosu na BDP).

Stanje duga *javnih preduzeća* i ostalih korisnika na 31.12.2015. godine u iznosu od 2.050,58 mil. KM odnosi se na vanjski dug, zto je predstavlja 11,26% u odnosu na procijenjenu vrijednost realnog BDP-a.

Ukupan (konsolidovani) dug u Federaciji BiH na dan 31.12.2015. godine u iznosu od 6.537,16 mil. KM (35,91% u odnosu na procijenjenu vrijednost realnog BDP-a) odnosi se na vanjski dug u iznosu od 5.273,61 mil. KM (28,97% u odnosu na procijenjeni iznos BDP-a) i 1.263,55 mil. KM (6,94% procijenjenog BDP-a) na unutarnji dug.

Odnos duga prema BDP u 2014. i 2015. godini

Godina	BDP	Stanje duga (u mil. KM)			Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
Federacija BiH							
31.12.2015.	18.204	2.825,99	1.027,58	3.853,57	15,52%	5,64%	21,17%
31.12.2014.	17.625	2.800,31	888,13	3.688,44	15,89%	5,04%	20,93%
Kantoni							
31.12.2015.	18.204	290,74	174,46	465,20	1,60%	0,96%	2,56%
31.12.2014.	17.625	254,24	167,18	421,41	1,44%	0,95%	2,39%
Općine i gradovi							
31.12.2015.	18.204	106,30	61,51	167,81	0,58%	0,34%	0,92%
31.12.2014.	17.625	99,40	53,74	153,14	0,56%	0,30%	0,87%
Javna preduzeća i ostali korisnici							
31.12.2015.	18.204	2.050,58	0	2.050,58	11,26%	0,00%	11,26%
31.12.2014.	17.625	1.989,95	0,00	1.989,95	11,29%	0,00%	11,29%
Ukupno							
31.12.2015.	18.204	5.273,61	1.263,55	6.537,16	28,97%	6,94%	35,91%
31.12.2014.	17.625	5.143,90	1.109,04	6.252,95	29,19%	6,29%	35,48%

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja i FMF; Informacije o vanjskom i unutarnjem dugu FBiH na dan 31.12. (za 2014.godinu i 2015. godinu)

5.1.2. Smjernice za upravljanje dugom

S ciljem povećanja transparentnosti, fiskalne odgovornosti i predvidivosti zaduživanja Vlade Federacije BiH, od 2011. godine se kontinuirano radi na jačanju kapaciteta za upravljanje javnim dugom. Ove aktivnosti se provode uz tehničku pomoć međunarodnih finansijskih institucija. U saradnji sa Svjetskom bankom razvijen je Reformski plan upravljanja dugom, u skladu s kojim je pripremljena Strategija upravljanja dugom 2016-2018. Prema Reformskom planu, Federalno ministarstvo finansija, uz pripremu trogodišnje strategije, ima obavezu pripremiti Godišnji plan zaduživanja. Izrada Program javnih investicija zakonska je obaveza kako za Vladu Federacije BiH, tako i kantonalne vlade.

U skladu sa Reformskim planom, Federalno ministarstvo finansija je poduzelo aktivnosti na procjeni va0e eg pravnog okvira za upravljanje dugom, kako bi se pristupilo izmjenama Zakona o dugu, zadu0ivanju i garancijama u Federaciji BiH a izrada Strategije upravljanja dugom postala i zakonska obaveza.

Strategijom upravljanja dugom 2016-2018. definisani su ciljevi upravljanja dugom, koji e i u narednom periodu predstavljati prioritet, imaju i u vidu potrebe Vlade Federacije BiH da, uz prihvatljive trozkove i rizike, u srednjem i dugom roku osigura finansijska sredstva za teku e potrebe i investiciona ulaganja, kao i da nastavi aktivnosti na razvoju doma eg tr0izta vrijednosnih papira.

Kako Bosna i Hercegovina, a samim tim i Federacija Bosne i Hercegovine i dalje ima veliku potrebu za nov anim sredstvima za izgradnju i obnovu infrastrukture, izgradnju velikih energetskih projekata kao i za bud0etsku podrzku, izradom i usvajanjem trogodiznje strategije upravljanja dugom u Federaciji BiH (a koja je naslonjena na Dokument okvirnog bud0eta Federacije BiH i Program javnih investicija Federacije), doprinosi se transparentnijem i efikasnijem koriztenju i upravljanju javnim resursima.

Ugovaranje novih zadu0ivanja tako er podrazumijeva analizu i pa0ljivu selekciju, u zavisnosti od potreba zadu0enja (koje trebaju biti definisane Programom javnih investicija Federacije BiH za period koji se poklapa sa Dokumentom okvirnog bud0eta i Strategijom za upravljanje dugom u FBiH), te od uslova zadu0enja.

Srednjoro na strategija upravljanja dugom treba dati pregled visine i strukture duga Federacije BiH za naredni period, pod pretpostavkom realizacije investicionih projekata u okviru prognoziranih makroekonomskih pokazatelja, te procijeniti trozkove njegovog servisiranja ukoliko do e do nepredvi enih zokova na tr0iztu u smislu variranja kamatnih stopa i deviznih kurseva.

Strukturom portfolija duga nastojati e se minimizirati sveukupni rizici (valutni, kamatni ro ni), te e se, prilikom planiranja zadu0ivanja, voditi ra una o odr0anju ravnomjerne strukture otplate duga po godinama (minimiziranje rizika likvidnosti). Obaveze po novim zadu0ivanjima za investicione projekte treba da izmiruju krajnji korisnici na koje e obaveze biti prenesene, kako bi visina duga Vlade Federacije BiH ostala u prihvatljivom okviru, obzirom da visina duga utje e na interes potencionalnih investitora za ulaganja u vladine vrijednosne papire i na direktne strane investicije.

5.1.3. Projekcija otplate i stanja duga u Federaciji BiH u periodu od 2016. - 2019. godine

Prema trenutnim projekcijama za period 2017. . 2019. godine stanje duga se smanjuje iako e, nakon mogueg potpisivanja aran0mana sa MMF-om, pri izradi novih projekcija do i do pove anja vanjskog a time i ukupnog duga u Fedraciji BiH. Stoga se u posmatranom periodu do kraja 2019. godine o ekuje pove anje ukupnog duga u Federaciji BiH Istovremeno, o ekuje se smanjenje ukupnog unutarnjeg duga u Federaciji BiH pri emu bi bilo znatno smanjenje unutarnjeg duga Vlade Federacije BiH i blago pove anje unutarnjeg duga kantona, gradova i op ina.

Projekcije otplate i stanja duga u periodu od 2016. . 2019. godine (u KM)

Godina	2016.		2017.		2018.		2019.	
	Opis	Otplata glavnice	Stanje duga	Otplata glavnice	Stanje duga	Otplata glavnice	Stanje duga	Otplata glavnice
1. Unutarnji dug u FBiH	620.427.266	1.324.159.205	333.970.624	1.084.138.581	236.712.952	947.425.629	188.547.789	857.202.840
1.1. Unutarnji dug F BiH ¹⁴	545.927.266	1.071.509.205	252.370.624	819.138.581	149.312.952	669.825.629	95.747.789	574.077.840
1.2. Unutarnji dug kantona ¹⁵	62.000.000	184.520.000	66.000.000	191.170.000	70.000.000	196.970.000	72.000.000	198.245.000
1.3. Unutarnji dug općina i gradova ¹⁶	12.500.000	68.130.000	15.600.000	73.830.000	17.400.000	80.630.000	20.800.000	84.880.000
2. Vanjski dug u FBiH ¹⁷	389.317.536	5.431.599.665	554.215.977	5.162.028.669	580.943.192	4.737.587.774	504.453.886	4.249.498.240
2.1. Vanjski dug F BiH	228.634.113	2.822.810.066	341.294.125	2.535.335.080	343.432.238	2.232.794.458	253.680.751	1.983.519.607
2.2. Vanjski dug kantona	44.953.387	261.504.991	48.936.669	212.568.324	31.410.082	113.737.771	26.688.300	154.469.943
2.3. Vanjski dug općina i gradova	3.844.952	120.092.202	5.726.748	123.652.715	6.701.291	123.655.341	9.592.471	114.062.869
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	111.885.084	2.227.192.406	158.258.435	2.290.472.550	199.399.581	2.267.400.204	214.492.365	1.997.445.821
3. Ukupno dug u FBiH	1.009.744.802	6.755.758.870	888.186.601	6.246.167.250	817.656.144	5.685.013.403	693.001.675	5.106.701.080
3.1. Ukupan dug F BiH	774.561.379	3.894.319.271	593.664.749	3.354.473.661	492.745.190	2.902.620.087	349.428.540	2.557.597.447
3.2. Ukupan dug kantona	106.953.387	446.024.991	114.936.669	403.738.324	101.410.082	310.707.771	98.688.300	352.714.943
3.3. Ukupan dug općina i gradova	16.344.952	188.222.202	21.326.748	197.482.715	24.101.291	204.285.341	30.392.471	198.942.869
3.4. Ukupan dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	111.885.084	2.227.192.406	158.258.435	2.290.472.550	199.399.581	2.267.400.204	214.492.365	1.997.445.821

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

¹⁴ Projekcije za unutarnji dug Federacije BiH uključuju dug sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, otplate i izdanja vrijednosnih papira izvršene do 25.05.2016. godine, kao i izdanja obveznica i trezorskih zapisa planirana do 2018. godine

¹⁵ Projekcije su bazirane na postojećem dugu sa stanjem na dan 31.12.2015. godine i ne uključuju nova zaduženja

¹⁶ Projekcije su bazirane na postojećem dugu sa stanjem na dan 31.12.2015. godine i ne uključuju nova zaduženja

¹⁷ Projekcije otplate i stanja vanjskog duga računane su isključivo na bazi postojećeg duga sa stanjem na dan 31.12.2015. godine